

Стеван је у то доба бацио поглед на грчку државу. Користећи се раздором оба Андроника, упао је с војском у Грчку, и после многогодишње војне освојио је многе земље у Македонији и Тесалији, које је, као феудна добра, поделио својим вернима. Стеван, мешајући се у распру оба Андроника, уплео се беше у војну са Михаилом, царем бугарским. И у томе га је послужила војна срећа. Године 1330. у једној великој битци, где се нарочито одликовао Душан, син Стеванов, до ногу је разбијена бугарска војска, па је ту и сам цар погинуо. Стеван је за тим освојио Бугарску, али је опет није присјединио својој држави, иако му није ништа сметало да то учини.

На неколико година за тим закључи Стеван мир са грчким царем, и од тога је доба непрестано живео у пријатељству са Византијом, тако, да кад Карло Роберт поново пређаше Србији, Андроник је са својом војском помагао краљу српском. Шта више тако се чини, да се Стеван можда и великом идејом свога оца бавио и да се све више зближавао Грцима.

Али га је баш та љубав према Грцима сурвала. Његов син Душан, кога је одмах, чим је ступио на престо, венчао као млађег краља, а који је живео у Зети, није баш мирно сносио ове очине грчке симпатије, у толико мање, што су те симпатије, због Стеванове друге женидбе Гркињом, постале опасније, јер је с оном могао изродити децу. Пошто је Душан видео, да му је право наследства у опасности, пристане на скоро уз незадовољнике, који су се из дана у дан множили. Српски духовни и световни великаши све су брижнији бивали због последица, које се могле изродити из краљеве превелике симпатије према Грцима. Незадовољници се око младога краља прикупљаху. Ово запето стање међу оцем и сином већ је поново долазило до јавног непријатељства, али се свагда свршавало измирењем. Најпосле године 1336-е (или по неким већ 1332-е године) Душан је, било из честољубља, или што су га на то потицали његови савезници, незадовољници, оружаном. руком на оца напао, овога заробио и убио, или је бар допустио, да га устаници убију. После тога дела ступио је Душан на престо, као прави краљ српски.

Дело оснивања државе, којој је Немања темељ положио, велики је напредак учинило до почетка Душанове владе. Све су српске земље (осим Босне) уједињене биле у једноставну државу, која у свом унутрашњем устројству показује истина спор али сталан развитак. У течају овога времена поједини снажнији владоци увећаваху простор државе новим областима. Њихове срећне војне противу Грка и Бугара учинише, те је Србија у Европи постала чувена, њихове се свезе са западом умножише, а преговори с папама још више пробудише пажњу западне Европе. Не да се дакле порећи, да је Србија, већ у првим десетинама 14-га века, међу осталим државама уживала не малу важност. Број становника знатно се множио, материјално је благостање цветало, па иако се индустрија још не бејаше из својега повоја развила, опет је држава отворена била страним трговцима, који су својом радиношћу морали благотворно утицати, да се народ српски обогати. А, као што ћемо видети, и у правним односима одомаћило се по мало уређеније стање. Српска је држава дакле очигледно пошла путем напретка.

Али не смемо заборавити ни оне црте, што ову слику помрчују. Нарави и обичаји још су били сурови и дивљи. До душе, ни остале европске државе онога доба у том обзиру не показују цивилизованије стање. Али је у западној Европи већ почео да се развија грађански живаљ у варошима, који је положио темељ познијем развитуку цивилизације својом вредноћом, мирним